

NAUČNÁ STEZKA KRÁLOVSKÁ ROKLE

Zámecký park 5. zastávka

Historie místního parku je úzce spojena s historickým vývojem zdejšího zámku. Během přestavby původního gotického hradu na renesanční zámek vzniká po roce 1550 za hradním příkopem poměrně rozsáhlá renesanční zahrada s mičovnou. Zahrada byla vytyčena vysokou kamennou zdí, v jejichž horních rozích stávaly kruhové altány. Jeden z nich, nazývaný jako Paví klec, se zachoval na východní straně dodnes. Terén byl rovinatě upraven zřejmě pomocí teras, na nichž se rozkládal pravidelný diagonálně členěný parter o tvaru nepravidelného čtyřúhelníku.

Historický pohled na zámecký park

Po Bílé hoře připadl zámek Trauttmansdorffům. Ti se pustili do úprav svého sídla a jeho okolí. Výsledkem jejich činnosti byla zahrada pravidelných tvarů s barokními doplňky – kamennou kašnou, bazénem s polosloupy a barokní bránou v ohradní zdi. Kolem roku 1770 se za knížete Ferdinanda Trauttmansdorffa uskutečnila další úprava zahrady a přilehlých bažantnic, během nichž tu byly vysazeny některé nové dřeviny dovezené z Aschaffenburgu.

V tomto období se začíná pomalu vytvářet dnešní podoba přírodního krajinnářského parku. Ještě v polovině 19. století je v horní části velmi dobře patrná dřívější renesanční zahrada. Krajinnářský park je v této době stále ještě samostatnou částí soustředěnou do podoby protáhlého obdélníku v okolí Křakovského potoka s kaskádou rybníčků a přilehlých strání. Postupem času byly převáděny do dnešní podoby i ostatní části území. V roce 1880 dochází k propojení dosavadní renesanční zahrady, přilehlých bažantnic a dosud samostatného krajinnářského parku. Výsledné krajinnářské dílo má rozlohu kolem 40 ha. Se vznikem přírodního krajinnářského parku natrvalo zaniká renesanční zahrada.

Pohlednice zámeckého parku z roku 1900

Při kompozici krajinnářského prvku se zde dokonale využilo členitého terénu, který je jako stvořený pro různé výhledy do parku, okolní krajiny, ale i na samotný zámek. Najdeme zde táhlé návrší, přechody do strmých svahů, rokli, nechýbí ani údolí okolo velkého rybníka ležícího pod zámek a řada luk, alejí a starých porostů. Různorodost terénu podporuje vznik rozličných stanovišť, což nahrává pěstování dřevin s různými stanovištními nároky. Toho také využil zámecký zahradník Sittauer, který v letech 1811 až 1824 díky introdukci řady cizokrajných dřevin značně rozšířil dendrologickou sbírku místních dřevin.

V parku bychom našli přibližně okolo 30 druhů jehličnanů a přes 100 druhů listnáčů. Z jehličnanů jsou zde zastoupeny různé druhy borovice (*Pinus ponderosa*, *P. strobus*, *P. nigra* var. *austriaca*, *P. mugo* var. *rostrata*), množství kultivarů zeravů (*Thuja occidentalis* Ellwangeriana, T.o. Ellwangeriana Rheinhold), jalovce (*Juniperus sabina* 'Variegata', *J. virginiana*), hadí smrk (*Picea abies* 'Viminalis'), jinan (*Ginkgo biloba*), jedle (*Abies concolor*), tis (*Taxus baccata*) aj.

Za listnáče si uveďme například habr (*Carpinus betulus* 'Incisa'), břestovec (*Celtis occidentalis*), zakrslý jasan (*Fraxinus excelsior* 'Nana'),

Malý bílý mostek v zámeckém parku

liliovnik tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*), sbírku dubů (*Q. macranthera*, *q. rubra*, *q. robur* 'Fastigiata'), jasanů a buků (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea', *F. sylvatica* 'Pendula'). Najdeme tu převislou podobu jeřábu (*Sorbus aucuparia* 'Pendula') či jilmu (*Ulmus glabra* 'Pendula'), dále pak kaštanovník jedlý (*Castanea sativa*), katalpu (*Catalpa bignonioides*). Z keřů je zde hojnost skalníků, tavolníků, dříví šálů. Rostou zde i šáchoľany, kultivary pěníšníkú (*Rododendron hybridum*) nebo také stálezelená bobkovišeň (*Prunus laurocerasus*).

Na staré duté stromy jsou vázána vzácná společenstva hmyzu, především brouků, která prozatím jinde v západočeském regionu nebyla zjištěna. Nejvýznamnější zástupci zákonem chráněných brouků, kteří prokazatelně v zámeckém parku žijí a jsou bezprostředně vázáni na staré duté stromy, jsou: roháč obecný (*Lucanus cervus*), kovařík *Lacon querceus*, zdobenec zelený (*Gnorimus nobilis*) a páchník hnědý (*Osmoderma eremita*). Poslední z nich je navíc sledován v rámci evropského zjišťování ohrožených živočichů soustavou Natura 2000.

Kozlíček zdobený

Na území zámeckého parku se dále vyskytují brouci zařazení do Červeného seznamu ohrožených živočichů, který např. klasifikuje zde v dutinách žijícího kovaříka *Crepidophorus mutilatus* jako kriticky ohroženého, či velmi vzácné druhy indikující kontinuitu přírodního prostředí *Pycnomerus terebrans* či *Colydium filiforme*. Další druhy významné z regionálního hlediska jsou zlatohlávek mramorovaný (*Liocola lugubris*), kozlíček (*Stenostola dubia*), kozlíček zdobený (*Mesosa curculionoides*), drabčík sršní (*Velleius dilatatus*), krasec lipový (*Lamprodila rutilans*) a další.

V současné době jsou unikátní broučí společenstva na svazích zámeckého parku ohrožena úbytkem vhodného životního prostředí. Staré a doupné stromy jsou napadány tracheomykocní houbou, která způsobuje ucpání vodivých pletiv a rychlé odumření stromu. Na mnoha místech je původní vegetace vytlačována invazními dřevinami (především akátém) a rovněž chybí dostatek dalších vhodných stromů, ve kterých by vzácní a ohrožení živočichové mohli najít útočiště.

Zlatohlávek mramorovaný

